ADDITIONES.

a Alteri.] An emphyteuta primus concedendo rem alteri in emphyteuſin retineat aliquod ius? Socin. in conſil. 265. & vide omnino Ruin. in conſil. 168. nu. 14. An finita linea primus conducẽs iura perdat, & hæredes ſui aliquid habeant? vide Socin. conſ. 256. num. 2. An ſi primus emphyteuta de conſenſu domini tranſmittat ius ſuum in ſecundum ad hoc vt reuertatur linea finita, an attendatur linea primi, vel ſecundi? Anchar. conſ. 63. An emphyteuta ſecundi volens alienare, petat licentiam à primo, an à domino directo. Ruin. conſ. 262. nu. 15. An ius obſeruandi pactum tranſeat ad dominum, an vero ad hæredem primi concedentis. Socin. conſ. 261. An ſi mortuus ſit ſecundus emphyteuta ſine hæredibus, emphyteuſis reuertatur ad primum concedentem. Bald. conſ. 251. *Giach.*

1 *Alteri in emphyteuſin concedere.*] Etſi † emphyteuta, irrequiſito domino, rem emphyteuticam alteri in emphyteuſin concedere non poteſt, teſte hic Claro noſtro: tamen recepta,
2 eaque vera traditio eſt, quod † emphyteuta abſque domini conſenſu prædium emphyteuticum alicui feminæ in dotem dare queat. Ita docent Salic. num. 10. & Iaſ. num. 107. in l. fin. C. de iur. emphyteutico. Speculator in tit. de emphyteuſi. quæſt. 109. num. 133. Imola in cap. potuit. 4. extr. de locato. num. 17. Bertrand. conſ. 180. volum. 2. Hoſtienſ. in ſumma tit. de locat. §. fin. verſic. nunquid ergo res emphyteutica, &c. Tiraquel. de retract. lignagier. §. 1. gloſſ. 14. num. 95. Corbulus in tract. de iur. emphyt. cap. 14. limitat. 20. alijque complures, per eos citati. Et ratio huius (quemadmodum & ceterarum aliena-
3 tionis ſpecierum) hæc aſſignari poteſt: quia † denunciatio, & expectatio conſenſus domini in eum finem a lege deſideratur cum emphyteuta vult vendere ius emphyteuticum, vel meorationes ſuas, vt poteſtas fiat domino eodem pretio emendi, ſi velit. d. l. fin. verſic. ſed ne hac occaſione. C. de iur. emphyteut. Sed huic fini vt locus non eſt in donatione, legato, oppignoratione, & permutatione, de quibus ſupra quæſt. 15. 17. & 18. ita nec in dotis datione. Proindeque in his alienationibus om-
4 nibus domini conſenſum exigere non debemus. Accedit † & illud, quod antiquitus emphyteuta quouis modo alienare libere, impuneque poterat, & in alium transferre ius ſuum, vt arguit text. in §. adeo 3. verſic. vt ecce, &c. Inſtit. de locat. & conduct. l. 1. in princ. ff. ſi ager vectigal. l. tutor. 16. §. vltim. ff. de pignorat. act. & l. ſi domus. 71. §. fin. ff. de legat. 1. Sed hæc libera alienandi poteſtas illi in venditione ſolummodo, Iuſtiniani noua conſtitutione adempta eſt, in ceteris negotijs non item. Itaque ceteræ alienationes ei liberæ relictæ cenſen-
5 tur. Quicquid † enim noua lege ſpecialiter non eſt expreſſum: id ueterum legum, conſtitutionumque regulis relictum intelligi debet. l. præcipimus 32. in fine. C. de appellationib. D. Bocerus claſſ. 2. diſputat. 14. th. 67. ſub littera A. edit. 2.

QVÆST. XX.

1 *Væro, nunquid poſſit emphyteuta irrequiſito domino rem em-*
a *phyteuticam alteri* [a] *in emphyteuſin concedere? Reſpond. quod non. Et ita de conſuetudine obſeruatur, vt ait Specul. in d. §. nunc aliqua, quæſt. 125. quẽ refert Iaſ. in l. fin. nu. 110. C. de iure emphyt. Eſt .n. conceſſio in emphyteuſin proculdubio ſpecies alienationis, vt eſt omnibus notiſſimum.*

6 At difficilis quæſtio eſt: vtrum † emphyteuta fundum vectigalem æſtimatum, domino non conſentiente, alicui in dotem dare poſſit? Et minime poſſe, Interpretes numero non pauci concludunt, Speculator d. tit. de emphyteuſi. quæſt. 110. num. 134. Imola in d. cap. potuit, numer. 17. de locato. Salicet. num. 10. & Iaſ. num. 108 in dict. l. fin. C. de iure emphyteut. Tiraq. de retraict. linguag. §. 1. glo. 14 nu. 21. Decius conſ. 160. colum. 2. Guid. Pap. deciſ. 48. nu. 2. & alij, quos recitat Corbulus d. tractat. de iur. emphyteut. cap. 14. ampliat. 32. Atque hanc concluſionem veritati omnino eſſe congruam exiſtimo. Etenim in confeſſo eſt, venditionem fundi emphyteutici impediri poſſe per dominum hac ratione, vt ipſemet pretium offerat, fundumque emphyteuticum, ſi velit, emat. dict. l. fin. C. de iur. emphy-
7 teut. Iam † autem datio rei æſtimatæ in dotem, ſpecies venditionis reputatur: atque ita in dubio res æſtimata in dotem marito data, ei vendita intelligitur. l. cum fundus 3. ff. locati, l. plerunque 10. §. ſi ante 4. & l. cum poſt. 69. §. cum res 7. ibique Gothofred. ff. de iure dot. l. quotiens 5. ibique Bald. C. eod. tit. Quare recte præfatis Doctoribus placuit, fundum vectigalem æſtimatum, domino inuito, & diſſentiente, in dotem dari non poſſe: ſed domino facultatem competere offerendi pretium, in quo dos conſiſtat, tranan. ɔ vtili dominio in ipſum potius pretium offerentem, quam in maritum.
8 Et † quamuis ab hac opinione, quæ communem nacta eſt applauſum, recedat M. in conſuetudinibus Pariſienſ. titul. 2. §. 56. gloſſ. 1. numero trigeſimoſexto, ob hanc maxime rationem, quod æſtimatio in dubio uenditionem non faciat, ſiue inducat, argum. l. æſtimatis 50. ff. ſolut. matrimon. ubi maritus, cui res æſtimatæ in dotem datæ fuerunt, eaſdem res adhuc extantes, ſoluto matrimonio reſtituere tenetur: adeoque per æſtimationem rerum dotalium uenditio non contracta uidetur: attamen cum ex prædicta l. quotiens. 5. C. de iure dot. & ſimilibus pateat, per æſtimationem rerum dotalium regulariter uenditionem contractam cenſeri: non eſt, quod iſthac M.
9 obiectione moueamur. Nam ad † præcipuum ipſius fundamentum, puta d. l. æſtimatis. 50. ff. ſolut. matrimon. quod attinet; maritus in eius legis ſpecie res ipſas æſtimatas in dotem datas, matrimonio diſſoluto, idcirco tenetur reſtituere, quod ex uerbis paciſcentium manifeſte conſtabat, illud actum fuiſſe, ut ipſæmet res perempto matrimonio redderentur.

Ex quibus contrahentium uerbis, & illud appareat; æſtimationem non eo animo, ut contraheretur uenditio; ſed alio conſilio interpoſitam fuiſſe. Etſi enim (ut dictum) rerum dotalium æſtimatio regulariter uenditionem conſtituit; tamen etiam alio fine, alioque conſilio talem æſtimationem per maritum, & uxorem interponi poſſe, non dubitatur, l. ſi inter uirum 21. C. de iur. dot. Interim autem regula iſthæc, quod æſtimatio uenditionem inducat, niſi contrarium euidenter actum fuerit, firma permanet. *Harprec.*

QVÆSTIO XXI.

SVMMARIA.

Ex Claro.

1 *Emphyteuta an poſſit ſine domini conſenſu conſtituere ſeruitutem in fundo emphyteutico.*

Ex Additionibus.

1 *An liceat emphyteutæ in prædio emphyteutico ſine domini conſenſu ſeruitutem conſtituere.*
2 *Extincto iure datoris, etiam ius acceptoris extinguitur.*

ADDITIONES.

a
1 *Nunquid poſſit emphyteuta ſine domini conſenſu conſtituere ſeruitutem.*] Emphyteutam † in prædio emphyteutico ſine domini conſenſu ſeruitutem conſtituere poſſe, præter Clarum noſtrum, Doctores plerique, & merito quidem, tradiderunt. Iaſon in l. fin. C. de iure emphyteut. nu. 117. & ſeq. Afflict. deciſ. 380. num. 2. & ſeq. Boerius deciſ. 181. numer. 1. & ſequẽtibus. Natta conſi. 516. numero 12. Rolandinus à Valle conſil. 59. num. 10. & 13. volu. 2. Corbulus in tractatu de iur. emphyteut. capit. 14. limitat. 29. Borcholtus in tractatu de feud. capit. 3. numero 43. & Paulus Buſius ad l. 3. numero 2. ff. de ſeruitutibus. Hæc enim ratione nihil domino detrahitur: cum is nihilominus rem emphyteuticam ſaluã habeat, & quotannis penſionem conſtitutam accipiat; ipſeque emphyteuta ſuo tantum, non domini iuri præiudicet. Vnde finita emphyteuſi, finitur quoque ſeruitus, vt hic Clarus rectẽ ſubij-
2 cit: quia † extincto iure dantis, etiam ius accipientis extinguitur. l. Statius Florus 48. ff. de iure fiſc. l. peto. 69. §. prædium. 1. ff. de legat. 2. l. ex vectigali. 31. ff. de pignoribus, & hypothe. Tiraquellus in l. ſi vnquam. 8. ſuper verbo reuertatur. numero 330. C. de reuocand. donation. & in tractatu ceſſante cauſa, ceſſat effectus. limitat. 1. num. 24. Itemque in tractatu Le mort ſaiſit leuif. declarat. 1. part. 3. num. 8. *Harprec.*

QVÆST. XXI.

1 *Væro, nunquid* [a] *poſſit emphyteuta, ſine Domini conſenſu Conſti-*
a *tuere ſeruitutem in fundo emphyteutico? Reſpon. qnod ſic, quantum ad ſui præiudicium, non tamen quantum ad prẽiudicium domini directi; & ideo finita enphyteuſi erit etiam finita ipſa ſeruitus. Ita tenent communiter Doctores, vt dicit Cẽplla lib. 1. de ſeruit. c. 14. col. 1. vide quæ dixi in d. §. fundum. q. 37.*

QVÆSTIO XXII.

SVMMARIA.

Ex Claro.

1 *Res emphyteutica in caſibus, in quibus poteſt alienari, an poſſit indiſtinctẽ alienari, in quodcunque genus perſonarum.*

Ex Additionibus.

1 *Milites cur locationis, & emphyteuſeos contractum celebrare prohibeantur.*
2 *Curiales res alienas conducere, vel in emphyteuſin accipere nequeunt.*

ADDITIONES.

a *Potentiores.*] Adde, atque de communi, vide per Riminaldum Iun. conſilio 368. columna ſecunda, & per totum illud conſil. *Giach.*

b *Curiales, & milites.*]
1 Milites † quemadmodum conducere res alienas prohibentur: ita & in emphyteuſin accipere vetantur: ne omiſſo armorũ vſu, ad opus ruſtre ſe conferãt; & vicinis graues præſumptione cinguli militaris exiſtat. Armis ſiquidem, non priuatis negotijs, occupari debent, numeris, & ſignis ſuis iugiter inhærentes, Remque publicam, à qua aluntur ab omni bellorum neceſſitate defendentes, l. milites 31. & l. fin. C. de locat. & conduct. ibique in ſua ſumma Azo. numero
2 4. Curiales † quoque ſi res alienas conduxerint, vel in emphyteuſin acceperint, nulla obligatio ex huiuſmodi contractu competit. l. Curialis 30. C. dict. titul. l. decurio. 4. ff. de decurionibus. Idque latius explicat Iaſ. in l. fin. numer. 90. & 97. C. de iur. emphyt. *Harprec.*

QVÆST. XXII.

1 *Væro, an in caſibus, in quibus poteſt res emphyteutica per emphyteutũ alienari, poſſit indiſtinctẽ alienari in quocunque genus perſonarum? Reſpondeo: vulgaris eſt, & notiſſima regula, quod non poteſt emphyteuſis alienari in potẽtiorẽ, quæ licet iure non prohibetur, tamen in practica non ſolet in dubium refricari. Et hanc eſſe communem concluſionem atteſtatur Alexan. in l. ſi finita, §. ſi de vectigal. poſt num. 36. verſic. Nec obſtat, quod emphyteuſis, ff. de damno infecto. Iaſ. in d. l. fin. numero 90. & 97. C. de iur. emphyt. vbi dicit, quod ita concludunt communiter Doctores, quem refert Gratus conſilio 80. numero ſecundo, libro primo. Perſona autem potentiores* [a] *intelliguntur illẽ, quẽ ſunt magis priuilgia-*
b *tẽ puta clerici, curiales,* [b] *& milites, vt habetur per Doctores in locis prẽallegatis.*

QVAESTIO XXIII.

SVMMARIA.

Ex Claro.

1 *In alienatione rei emphyteutica ſoluendum eſt laudemium domino directi.*
2 *Et an etiam ſi doneter alteri.*
3 *Et quid ſi in conceſſione emphyteutica permiſſa ſit emphyteuta ipſius rei alinatio.*
4 *Et quis teneatur ſoluere laudemium, emphyteuta, an acquirẽs.*
5 *Et quid ſi vnus habeat proprietatem, & alter vſumfructum ipſius proprietatis, cui ſoluendum ſit laudemium.*

Ex Additionibus.

1 *Laudemium an debeatur de locatione ad longum tempus.*
2 *Laudemium ex alienatione debitum, non cenſetur per pactum alienandi remiſſum.*

ADDITIONES.

a IN quacunque alienatione rei emphyteuticæ ſoluendũ eſt domino directi laudemiũ.] Adde, quod ſi-
1 cut † alienata emphyteuſi debetur domino directo laudemium, l.finali, Cod. de iur. emphyteut. & Clarus hoc loco notat; ita ſimiliter debeatur laudemium, ſi emphyteuta ad longum tempus locauerit, Speculat. de locato. §. nunc aliqua. verſ. 123. cum ſequent. Imol. in capit. potuit. 4. columna 14. extr. de locat. Alexander conſilio 165. columna prima, libro ſecundo. Decius conſilio 204. numero ſecundo, & alij. Nec id mirum Nam ſi locatio ad longum tempus alienatio eſt? cur non debebitur domino laudemium? vide Aluarum Valaſcum in tractatu de iur. emphyteut. quæſtione vigeſimanona, numero decimoſexto. Adde item
2 quod † laudemium, ex alienatione domino debitum, non cenſeatur per pactum alienandi remiſſum. Ita tenent Salicetus, & Iaſon numero quarto, in dicta l. finali, C. de iure emphyteut. & plures alij, quos refert, & ſequitur Henric. a Roſenthal. in tractatu iuris feudal. ca.9. membr. 1. concl. 42. num. 12. *Harprec.*

b *Laudemium.*] Hic aduerte, quia non debetur laudemium de fundo emphyteutico in dotem dato filiæ, ſiue fuerit ei datus æſtimatus, ſiue inæſtimatus per Crauet. in conſilio 215. poſt nu. 6. ſicut etiam non debet ſolui à filijs de hæreditate patris; quia nõ eſt noua acquiſitio. Bald. in cap. quem in Eccleſiarum, numero trigeſimoſexto, de conſtitut. Capr. in conſ. 41. ſequens Angel. in l. in ſuis, ff. de liber. & poſthum. Dec. conſilio 445. numer. 5. & in Authen. præterea, num. 20. C. vnde vit. & vxor. vbi latè illud tamen, quod dixi de fundo emphyteutico in dotem dato, intellige, vt per Crauett. ibidem, numero 7. quando pater non habet alia bona, de quibus poſſet filiam dotare, at ſecus vbi haberet, quia tunc non poſſet ſine domini conſenſu, quia iſta non dicitur alienatio neceſſaria, vbi adſunt alia bona. Sed quid ſi pater donet filio? vide ibidem nu. fin. *Giach.*

c *Quinquageſima.*] De laudemio pro fundo Eccleſiæ ſoluẽdo ad ſextam partem veri pretij, vide per Riminal. iun. in conſ. 38. Vnum ſcias, quod laudemium non ſoluetur ab emphyteuta, comprehenſo in contractu, & qui cõtractus rem conſequitur, vt per Gabr. Eugubin. cõſil. 84. n. 5. quem vide per totum illud conſ. 92. qui tenet debere laudemium ſolui ab emphyteuta, qui diuiſionis titulo rem totam conſecutus eſt, quando ad eam rem iure accreſcendi, vel vi contractus venire haud poteſt: & clara reſolutione diſtinguit tres caſus, quos apud eum videto. *Giach.*

d *De donatis.*] Et quid de datis in dotem, an debeatur laudemium? vide per Caſſan. in comment. ad conſuetud. Burgun. tit. des mains mortes. §. 10. n. 47. Boer. in cõſue. ſepten. Bituric. tit. de conſuetud. feudor. §. 20. Guid. Pap. deciſ. 48. numero ſecundo, vbi & alios caſus enumerat, ex quibus non debetur laudemium domino. Et idem Guido Papæ ſingul. 465. de remiſſione, vel conceſſione inter ſocios facta laudemium non deberi affirmari, allegat Bartolus in lege ſiue, circa finem, ff. de condit. furt. *Gouean.*

QVÆST. XXIII.

1 *DIctum eſt de alienatione rei emphyteuticæ, quibus caſibus permiſſa ſit; Nunc ſcire debes, quod in qua*
a *cunque* [a] *alienatione rei emphyteuticæ ſoluendum eſt do-*
b *mino directi laudemium,* [b] *id*
c *eſt, quinquageſima pars pretij, pro quo res ipſa alienatur, & ſic ad rationem duorũ ſcutorum pro quolibet cẽtenario.*

2 *Sed quæro, an ſoluendum ſit huiuſmodi laudemium ſolummodo de rebus venditis, aut permutatis, an autem etiam*
d *de* [d] *donatis? Reſp. quod etiã de donatis ſoluendum eſt. Et hæc eſt communis opin. vt dicit Bertrand. conſ. 123. nu. 1. lib. 1. in 1. parte. Et dicit Iaſ. in d. l. fin. poſt nu. 68. verſ. Sequitur poſtea. quod in hoc nemo diſcrepat. Huiuſmodi.n. laudemiũ ſoluitur propter nouam inueſtituram, quæ a domino conceditur, quæ ratio militat tam in donatario, quam in emptore, aut alio acquiſitore, cui opus ſit noua inueſtitura.*

3 *Sed quid ſi in ipſa conceſſione, ſeu inueſtitura emphyteutica conuentum ſit inter dominum, & emphyteutã, quod poſſit ipſe emphyteuta ius ſuũ vendere, cui voluerit, nunquid ſi deinde vendat, adhuc ſoluendum eſt laudemium? Reſp. quod ſic. Ita tenet Sal. in d. l. fin col. 1. verſ. Sed iuxta primum, & eſt communis opin. vt dicit Soc. iun. conſil. 70. n. 11. & poſt n. 27. lib. 3. Nam (vt dixi) ſolutio laudemij fit propter nouam inueſtituram; & ideò nihil refert, an primus emphyteuta potuerit vendere domino irrequiſito, vel non; ſed ſolummodo an nouus acquiſitor opus habeat noua inueſtitura, vel recognitione domini directi.*

4 *Vlterius quæro, quis teneatur ad ſolutionẽ laudemij, an emphyteuta, qui alienat, an autem acquirens ipſam rem emphyteuticam? Reſpondeo, quod generaliter nouus emphyteuta, vel feudatarius, vel acceptor eſt ille, qui tenetur ſoluere laudemium domino directi. Ita tenet gloſſ. in dicta l. final. in verbo accipere, & ita obſeruatur, vt dicit Iaſ. in dicta l. final. numero 41. Cod. de iur. emphiteut. quem refert Gozadin. conſilio 65. numero primo. Soluitur enim propter nouam inueſtituram, vt ſupra ſæpius dixi.*

5 *Sed pone, quod dominus directi deceſſerit, relicta hæredi proprietate; alteri vero vſufructu ipſius proprietatis: Quæro, ſi durante vſufructu contingat rem emphyteuticã alienari, cui debeatur laudemium, proprietario, an vſufructuario? Reſp. quod laudemiũ debetur vſufructuario, non autem domino propietatis. Ita dicit Ioan. Andr. in addit. ad Spec. de emphyt. in verſ. 93. in verbo, Qui tabernas, poſt medium. & eſt commu. opi. vt ait Soc. iun. in d. conſ. 70. nu. 31. lib. 3. Cum.n. fructus ſit vtilitas ex re, vel propter rẽ proueniẽs, merito hoc emolumentũ, quod propter rem ipſam prouenit, ad vſufructuarium pertinere debet: ita vidi ſeruari.*

QVAESTIO XXIV.

SVMMARIA.

Ex Claro.

1 *Emphyteuta an propter alienationem rei emphyteuticæ cadat a iure ſuo.*

Ex Additionibus.

1 *Emphyteuta irrequiſito domino rem emphyteuticam alienans iure ſuo priuatur.*
2 *Tametſi iuris ignorantia lapſus alienationem fecerit.*
3 *Ne ruſtico quidem, mulieri, & militi licet ignorare iura contractus.*
4 *An emphyteuta pœnam priuationis euitet, ſi poſt alienationem illicite factam recuperauerit rem emphyteuticam.*

ADDI-

ADDITIONES.

a
1 NVnquid emphyteuta propter alienationem rei emphyteuticæ factam, &c.] Emphyteutam, qui † irrequiſito domino, rem vectigalem, ſiue emphyteuticam alienauit, iure ſuo cadere, oſtenſum eſt ſupra ad quæſt. 13. Hæcque concluſio ampliatur, vt proce-
2 dat, etiamſi † iuris ignorantia lapſus emphyteuta prædium emphyteuticum, non conſentiente domino, alienauerit. Siquidem à pœna priuationis propter iuris ignorantiam minime excuſatur, argumen. l. leges ſacratiſſimæ. 9. C. de legib. & l. conſtitutio-
3 nes. 12. C. de iur. & fact. ignorant. Imò ne † ruſtico quidem, mulieri & militi iura contractus ignorare licet, argum. l. vtim. C. eod. tit. ac proinde ob alienationem irrequiſito domino factam à iure ſuo cadunt, vt docuit Bal. in cap. 1. quæſt. penult. de controu. inter domin. & emptor. feud. tit. 42. lib. 2. feudor. Iaſ. in l. fin. C. de iur. emphyteut. num. 128. & ſeq. Tiraquel. de retract. conuent. §. 4. gloſſ. 7. num. 17. Gulielm. Rodoan. in tractat. de reb. eccleſ. non alienand. de caducitate ob rei alienationem. verſ. emphyteuta quoque num. 12. & Corbulus in tractat. de iure emphyteu. cap. 14. ampliat. 46. At quid dicendum, ſi emphyteuta poſt alienationem, & traditionem illicite factam recuperauerit rem emphyteuticam: nunquid hoc caſu pœnam priuationis euitabit? Minime: quia ſtatim alienatione facta ius domino fuit quæſitum, quod ipſi abſque ſuo facto, & conſenſu auferri, aut per redemptionem rei venditæ tolli nequit. l. 1. §. ſi rem 25 ff. depoſiti. l. quidam. 10. in fine principij, & l. rogo. 21. ff. de fideicommiſſar. libertat. l. id, quod noſtrum 11. ff. de reg. iur. cap. 1. quid iuris, ſi poſt aliena. feudi vaſſallus id recuperauerit. tit. 44. lib. 2. feudor. Emanuel Soarez. in theſ. recept. ſentent. in verb. emphyteuſis. num. 78. & poſt alios tradidit Clarus noſter ſupra d. quæſt. 13. num. 6. Plura huc pertinentia expoſui copioſius ad §. adeo autem. 3. Inſtitut. de locat. & conduct. num. 426. & ſeqq. *Harprec.*

b *ſup. q. 13.*] Vide, quæ ibid. in apoſtillis meis dixi. *Giach.*

QVÆST. XXIV.

1 *QVæro, nunquid* [a] *emphy-*
a *teuta propter alienationem rei emphyteuticæ factam irrequiſito domino cadat*
b *a iure ſuo? dixi ſupra* [b] *quæſtio. 13.*

QVAESTIO XXV.

SVMMARIA.

Ex Claro.

1 *Emphyteuta, qui interuertit poſſeſſionem domini, an cadat a iure ſuo, poſſitque ab ipſo domino propria authoritate expelli.*

Ex Additionibus.

1 *Non ſolum emphyteuta, qui interuertit poſſeſſionem domini; ſed & qui negat, bona eſſe emphyteutica, iure ſuo cadit.*
2 *Vaſallus ſi inficietur feudum id amittit.*
3 *Mendacium quibus caſibus puniatur remiſſiue.*

ADDITIONES

a INteruertit.] Adde, quod ſi Emphyteuta neget bona eſſe emphyteutica, fundamentum domini eſt probare, quod ſint: commune dixi in d. collecta mea num. 27. *Giach.*

An emphyteuta, qui interuertit poſſeſſionem domini, cadat à iure
1 *ſuo.*] Non † ſolum ille emphyteuta, qui poſſeſſionem domini interuertit, auctore hic Claro noſtro; ſed & qui ſcienter negat, ſe eſſe emphyteutam, & rem eſſe emphyteuticam, & poſtmodum mendacij conuincitur; haud dubie emphyteuſin perdit. Quia cum negando in re ipſa peccet: iuſtum eſt, vt quoque priuatione rei puniatur, argumen. l. ex facto 43. §. Iulius Longius, ff. de vulgar. & pupillar. ſubſtitut. l. conſenſu. 8. §. hæc niſi. C. de repud. l. quicunque 14. C. de epiſcop. & cleric. & cap. fin. extra de immunit. Eccleſiar. Hucque confert text. in §. vaſallus in feudum, & §. vaſallus feudum tit. 26. lib. 2. feudor. vbi expreſſe
2 cauetur: quod, ſi vaſallus † inficietur feudum, vel feudi partem, aut eius conditionem, poſtea de mendacio conuictus, feudum, & eius conditionem perdat. Atque ita docet Speculator in tit. de locato. §. nunc aliqua. (vt vulgo citari ſolet) vel potius in titul. de emphyteuſi quæſtio. 65. numero 82. & Corbul. in tractat. de iure emphyt. cap. 1. num. 2. cum ſeqq. Ceterum
3 plures caſus, quibus † punitur mendacium, retuli in §. adeo autem 3. Inſtitut. de locat. & conduct. numero 446. & ſeqq. *Harprec.*

QVÆST. XXV.

1 *QVæro, an Emphytauta,*
a *qui interuertit* [a] *poſſeſſionem domini, cadat à iure ſuo? Reſpon. quod ſic. Sed nunquid poterit hoc caſu ab ipſo domino propria auctoritate expelli? Reſpon. quod non. Ita tenet gl. in d. l. 2. in verbo, Repellere, cum qua omnes tenent, vt ait Iaſ. ibi nu. 117. & ratio eſt, quia tunc incipit emphyteuta in totum ſuo nomine poſſidere, & ſpoliare dominum ſua ciuili poſſeſſione: & ideo via iuris, non facti, contra eum agendum eſt. Hoc tamen intellige, quando ex interuallo; ſecus autem ſi incontinenti: tunc enim vtique poſſet pro defenſione ſuæ ciuilis poſſeſſionis, illum propria auctoritate expellere: ad quod videnda ſunt ea, quæ dixi infra lib. 7. §. poſſeſſio.*

QVÆSTIO XXVI.

SVMMARIA.

Ex Claro.

1 *Emphyteuta an propter deteriorationem expelli poſſit.*
2 *Et an emphyteuta poſſit incidere arbores fructiferas.*

Ex Additionibus.

1 *Emphyteuſis amittitur, ſi emphyteuta dolo, aut culpa rem emphyteuticum inſigniter deteriorauerit.*
2 *Colonus, contra legem contractus faciens, iure expellitur.*
3 *An emphyteuta etiam ob leuem deteriorationem, priuationis pœna plectendus ſit, ſi diſerte promiſit, ſe rem emphyteuticam non deteriorem facturum.*
4 *Verba ſic accipienda ſunt, vt aliquid operentur.*
5 *Omnia pacta ſecundum ſubiectam materiam intelligenda.*
6 *Quando verba ſine effectu operandi relinquenda.*
7 *Expreſſio eorum, quæ tacite inſunt, nihil operatur.*
8 *Quæ dubitationis tollendæ cauſa exprimuntur, ius commune non lædunt.*
9 *Nunquid emphyteuta, qui partem duntaxat fundi emphyteutici deteriorem fecit, toto fundo priuetur.*
10 *Hæres ratione eius tantum partis, in qua fraudem adhibuit, punitur.*
11 *Pęna commenſuranda delicto.*
12 *Vaſſallus, qui nolente domino partem feudi alienauit, non toto feudo, ſed parte ſolum alienata priuatur.*
13 *Intellectus l. ſi quis in graui 3. §. ſi autem 24. ff. de SC. Silan.*
14 *Sententia l. etiamſi partis 111. ff. de legat. 1.*
15 *Conſideratio l. eadem dicemus 4. §. Cato. verſic. quamuis, ff. de verb. oblig.*
16 *Emphyteuta, arbores fructiferas incidens, ius ſuum perdit.*
17 *An emphyteuta priuationis pęnam incurrat, ſi arbores fructiferas a ſe poſitas inciderit.*
18 *Arbores pars ſoli eſſe iudicantur.*
19 *Quatenus dominus ex inciſione arborum, ab ipſo emphyteuta plantarum, damnum patiatur.*
20 *Anne iure ſuo cadat emphyteuta, ſi alias arbores frugiferas in locum cęſarum conſtituerit.*

ADDI-